

POSTANOWIENIE

23 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marta Romańska

na posiedzeniu niejawnym 23 kwietnia 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa J.C., G.C. i S.C.
przeciwko B. spółce akcyjnej w W.
o zapłatę i ustalenie,
na skutek skargi kasacyjnej B. spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z 17 listopada 2023 r., V ACa 109/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) zł z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od doręczenia pozwanemu odpisu niniejszego postanowienia, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest

sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do powyższych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Pozwany wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne związane z wykładnią art. 405 k.c. w zw. z art. 410 § 2 k.c. w zw. z art. 455 k.c. (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), które przedstawił jako pytanie: „czy w świetle ww. przepisów można uznać za skuteczne postawienie roszczenia w stan wymagalności poprzez doręczenie pełnomocnikowi procesowemu strony przeciwnej odpisu pisma procesowego zawierającego żądanie zasądzenia roszczenia, w sytuacji, gdy pełnomocnik procesowy nie posiada umocowania do odbioru oświadczeń materialnoprawnych, czy też do powstania wymagalności roszczenia konieczne jest uprzednie wezwanie dłużnika bezpośrednio do spełnienia świadczenia, zaś doręczenie odpisu pisma procesowego zawierającego żądanie zasądzenia świadczenia, w szczególności pisma zawierającego zmianę powództwa w toku postępowania, wyłącznie pełnomocnikowi procesowemu dłużnika, nie czyni dochodzonego roszczenia wymagalnym”.

Zgodnie z ustaloną linią orzecznictwa, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako na przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga określenia problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni. Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których ono powstało. Zagadnienie powinno być ponadto „istotne” z uwagi na wagę problemu interpretacyjnego, którego dotyczy dla systemu prawa. Skoro jednak skarga kasacyjna jest wnoszona w konkretnej sprawie, to zarówno charakter rozpoznawanego roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy byłby związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi

pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym i pozwalać na jego rozstrzygnięcie.

Przepisy, na tle których pozwany sformułował zagadnienie prawne zostały wyjaśnione w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Postawienie w stan wymagalności roszczenia o świadczenie bezterminowe, a taki charakter ma żądanie zwrotu nienależnego świadczenia, wymaga wezwania o jego spełnienie (art. 455 k.c.). Wola konsumenta co do tego, że nie chce być związanym postanowieniem niedozwolonym, jest wyrażana przede wszystkim w sposób dorozumiany w okolicznościach, w których konsument dąży do realizacji swoich uprawnień wynikających z abuzywności klauzuli i daje wyraz stanowisku o niezwiązaniu umową w całości. Może to nastąpić np. przez wystosowanie do banku wezwania do zwrotu kwot uiszczonych tytułem spłaty rat kredytu, ale także w każdy inny sposób, z którego będzie wynikała wola konsumenta powołania się na niedozwolony charakter postanowień umownych. Jednoznaczna intencja realizacji uprawnień wynikających z abuzywności klauzuli objawia zarazem brak woli potwierdzenia jej obowiązywania. W związku z powyższym należy uznać, że od tej chwili niedozwolone postanowienie lub umowa w całości stają się trwale bezskuteczne, co z kolei sprawia, że powstaje po stronie konsumenta i banku roszczenie o zwrot kwot uiszczonych na podstawie umowy.

O zakresie umocowania pełnomocnika procesowego ustawodawca wypowiedział się w art. 91 k.p.c., i objął nim wszystkie łączące się ze sprawą czynności procesowe (pkt 1), ale takie materialnoprawne, które okażą się niezbędne do skonkretyzowania i wyjaśnienia sytuacji materialnoprawnej strony reprezentowanej przez pełnomocnika (pkt 4), chyba że zostaną wyraźnie wyłączone przez mocodawcę z zakresu kompetencji pełnomocnika, co powinno znaleźć odzwierciedlenie w treści pełnomocnictwa komunikowanej przeciwnikowi procesowemu. Trzeba przyjąć, że pełnomocnik procesowy zgłaszający się do zastępowania strony pozostającej w sporze na gruncie pewnego stosunku prawnego jest umocowany do wszelkich celowych działań zmierzających do wygrania procesu przez mocodawcę, ale i takich, które jego przeciwnikowi stwarzają warunki do celowego przedstawiania własnych racji i celowej obrony. Jeżeli działania te wymagają składania i przyjmowania oświadczeń mających nie tylko

skutki procesowe, lecz i materialnoprawne, to pełnomocnik jest upoważniony zarówno do ich składania, jak i przyjmowania, chyba że ograniczenie jego umocowania zostanie ujawnione przeciwnikowi w dokumencie stwierdzającym treść pełnomocnictwa lub ostatecznie przez samego pełnomocnika, który niezwłocznie po skierowaniu do niego oświadczenia wyjaśni, że nie jest umocowany do jego przyjęcia. W przeciwnym razie składający oświadczenie ma uzasadnione podstawy do wnioskowania o tym, że jego oświadczenie zostało złożone osobie umocowanej do jego odebrania.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. oraz – co do kosztów postępowania – art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., § 2 pkt 6 w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2023 r. poz. 1964), orzeczono jak w postanowieniu.

(M.M.)

[a.ł]